

Observatori de Fundacions I Àmbits

Les fundacions de l'àmbit social. Les persones al centre

Coordinadora
Catalana de Fundacions

Index

1. Resum executiu	4
2. Àmbits d'actuació	10
2.1. Àmbit d'actuació únic i múltiple	11
2.2. Àmbit territorial d'actuació	12
3. Persones	13
3.1. Àmbits d'actuació	14
3.2. Col·lectius atesos	15
3.3. Usos i persones beneficiàries	16
3.4. Persones treballadores	17
3.5. Persones voluntàries	18
3.6. Voluntariat i gènere	19
3.7. Formació i dedicació del voluntariat	20
4. Serveis	21
4.1. Tipologia de les entitats prestadores de serveis socials	22
4.2. Tipologia dels serveis socials	23
4.3. Tipologia de les entitats d'iniciativa privada social (EPIS)	24
4.4. Àmbit d'actuació per tipologia d'entitats	25
4.5. Centres especials de treball i empreses d'inserció	26
4.6. Centres especials de treball i empreses d'inserció: treballadors	27
4.7. Empreses d'inserció: treballadors	28
4.8. Serveis i núm. de places (ràtios)	29
5. Territori	30
5.1. Núm. de fundacions per comarca	31
5.2. Núm. de centres per comarca	32
5.3. Núm. de persones treballadores per comarca	33
5.4. Núm. de persones voluntàries per comarca	34
5.5. Les entitats prestadores de serveis socials al territori	35
6. Xifres econòmiques	36
6.1. Donatius rebuts	37
6.2. Subvencions	38
6.3. Inversions realitzades	39

7. Estats financers	40
7.1. Balanços i comptes de resultat	41
8. Impactes de la pandèmia	42
8.1. Nota metodològica	43
8.2. Percepció dels impactes de la pandèmia: beneficiaris	44
8.3. Percepció dels impactes de la pandèmia: persones treballadores	45
8.4. Percepció dels impactes de la pandèmia: persones voluntàries	46
8.5. Percepció dels impactes de la pandèmia: despesa en programes	47
8.6. Percepció dels impactes de la pandèmia: donacions	48
8.7. Percepció dels impactes de la pandèmia: inversions	49
8.8. Percepció dels impactes de la pandèmia: subvencions	50
8.9. Percepció dels impactes de la pandèmia: concerts	51
9. Rendició de comptes i transparència	52
9.1. Balanç i auditoria	53
9.2. Informe de govern i Pla de prevenció	54
10. Annex	55
10.1. Metodologia	56
10.2. Breu glossari de termes	58

1. Resum executiu

L'informe que es presenta a continuació descriu els principals trets del sector social fundacional a Catalunya. El conjunt de les organitzacions i entitats que nodreixen l'àmbit social a Catalunya és bast, amb una profunda tradició d'arrelament al territori i amb vocació de servei a les persones. S'han publicat nombrosos estudis i estadístiques que destaquen la seva capacitat de mobilització de recursos, la centralitat que les persones ocupen en el dia a dia de la seva gestió i la capacitat que tenen de donar resposta a diversos col·lectius desfavorits.

Tanmateix, dins d'aquest conjunt d'entitats dedicades a l'àmbit social no s'havia elaborat mai un estudi que posés el focus específicament sobre les fundacions. L'objectiu de dimensionar el sector i donar-li el pes que li correspon al mapa dels serveis socials ha estat part de la missió constitutiva de l'OdF des que es va crear l'any 2018. Enguany, aquest objectiu de mesura dels impactes del subsector fundacional social cobra encara més importància si es prenen en consideració les especials circumstàncies causades per la pandèmia i els canvis que ha ocasionat a l'estructura social del país i a la vida concreta de les persones.

Ja abans de la Covid-19 els indicadors que radiografien l'estructura de la societat catalana eren xifres en vermell. La taxa del risc de pobresa arribava al 18,9% dels homes i al 20% de les dones el 2018 (any de referència per a aquest estudi i sobre el qual aportem dades globals i específiques de les fundacions), mentre que, just abans de l'esclat pandèmic, la taxa AROPE se situava al 23,6% de la població en risc de pobresa o exclusió l'any 2019¹. A més, indicadors especialment colpidors, com la pobresa infantil, van registrar un increment preocupant també el 2019: un preocupant 31,1% dels menors de 16 anys ja eren pobres a Catalunya, el seu màxim històric, tres punts més que el 2018. Les previsions postcovid, lògicament, no són gens esperançadores: es calcula que la taxa de risc de pobresa pot passar a Espanya del 20,7% al 23,7% —cosa que suposaria 1,1 milions més de persones pobres. Cal destacar que, l'any 2019, Espanya ja ocupava la cinquena posició entre els països de la

¹ Vegeu Entitats Catalanes d'Acció Social- ECAS (2020): Informe INSOCAT per a la millora de l'acció social. Indicadors socials a Catalunya i en relació al context 1 estatal i europeu, Núm. 12.

UE amb més persones pobres, 9,6 milions de persones en risc de pobresa, 4,3 punts més que la mitjana, el 16,4% de la població europea ².

Com que normalment se superposen, les situacions de vulnerabilitat no se circumscriuen només a les persones afectades per la distribució de la riquesa, sinó que també abasten tot un conjunt humà més ampli i divers, com són les persones amb diversos tipus de discapacitats, les persones amb malalties i addiccions, les víctimes de la violència de gènere, els infants i els joves vulnerables, les persones amb problemes d'habitatge, les persones migrades o demandants d'asil, i les minories ètniques, religioses o sexuals. Tots ells configuren col·lectius d'éssers humans als quals les fundacions socials s'adrecen com als seus beneficiaris.

En aquest estudi, hem volgut no solament dimensionar l'abast i l'impacte de les fundacions dedicades al servei i les cures de les persones, sinó que també hem intentat fer un mapa com més precís millor dels col·lectius atesos per les fundacions. És important assenyalar la seva diversitat i complexitat perquè les seves necessitats no romanguin desateses. A Catalunya, les fundacions atenen principalment més de divuit col·lectius amb dificultats, dels quals destaquen especialment les persones amb discapacitat (44% de fundacions que s'hi dediquen); les persones amb risc de pobresa o exclusió social (38% de les fundacions), i les persones grans (31% de fundacions).

Entre les principals conclusions de l'informe destaca l'alta capacitat de prestar serveis que les fundacions aporten. Les fundacions representen el 17% del total d'organitzacions públiques i privades que presten serveis socials homologats per la Generalitat de Catalunya. Tanmateix, donen el 27% del total de serveis i ofereixen el 27% del total de les places. Si es mira des de les entitats d'iniciativa social (associacions, fundacions, entitats religioses i cooperatives), les fundacions cobren encara més rellevància. Suposen el 38% de les entitats, donen el 56% dels serveis socials i ofereixen el 67% de les places. En termes de tipus de serveis donats, les fundacions presten, per exemple, el 92% dels serveis relacionats amb el suport a l'exercici de la capacitat jurídica de les persones amb discapacitat; el 68% dels serveis socials relacionats amb la salut mental; el 60% dels serveis d'inserció sociolaboral de col·lectius desfavorits, i el 48% dels serveis relacionats amb la discapacitat intel·lectual.

2 Eurostat, Idescat.

L'informe també presenta dades relacionades amb les primeres afectacions que un any de pandèmia han causat sobre el sector fundacional social català. Consultades sobre els canvis i efectes que la Covid-19 va desencadenar a diversos segments de la gestió, les primeres percepcions de les fundacions inviten a un cert optimisme. Al llarg de tot l'any 2020, en què evidentment les persones amb necessitats descobertes van augmentar de manera exponencial, l'aposta de les fundacions socials ha estat de mantenir les plantilles de treballadors (un 41% de la mostra) i fins i tot augmentar-la (un 37% de les fundacions enquestades). Tan sols un 15% de la mostra declara ajustos en la seva plantilla, que arriben a una reducció d'entre l'1 i el 25% de les persones treballadores per al 60% dels casos.

A més, les fundacions consultades també declaren principalment haver augmentat la despesa en programes i actuacions relacionades amb les seves missions. Mentre que un 47% va incrementar la despesa en programes i un 23,6% va mantenir-la, només un 21% reconeix que l'ha reduïda de manera important, amb una distribució d'aquesta reducció que oscil·la entre el 26 i el 50% de la despesa per al 35% dels casos. Aquest esforç cobra més rellevància encara quan s'hi afegeix la disminució del voluntariat a causa del confinament (un 39,4% va veure decreixer el nombre de voluntaris) i la baixada considerable dels donatius (un 34,6% declara una reducció dels donatius per valors que es mouen entre l'1 i el 25%).

Pel que fa als ingressos provinents de les administracions públiques, les percepcions s'orienten també cap a una certa estabilitat malgrat la situació tan complexa. El 70% de les fundacions enquestades informa que les subvencions públiques s'han mantingut o augmentat l'any 2020 i el 53% ho fan respecte als concerts.

Si bé es tracta de xifres provisionals, apuntades per una mostra de 255 fundacions socials d'un univers de 824 i que s'haurien de corroborar en estudis posteriors, són un indicador consistent de l'esforç i el compromís del sector fundacional amb les necessitats de les persones més castigades per la crisi.

Resumen ejecutivo

El informe que se presenta a continuación describe los principales rasgos del sector social fundacional en Cataluña. El conjunto de las organizaciones y entidades que nutren el ámbito social en Cataluña es vasto, con una profunda tradición de arraigo en el territorio y con vocación de servicio a las personas. Numerosos estudios y estadísticas se han publicado destacando su capacidad de movilización de recursos, la centralidad que las personas ocupan en el día a día de su gestión y su capacidad de dar respuesta a diversos colectivos desfavorecidos.

Sin embargo, dentro de este conjunto de entidades dedicadas al ámbito social nunca se había realizado un estudio que pusiera el foco específicamente sobre las fundaciones. El objetivo de dimensionar el sector y darle el peso que le corresponde en el mapa de los servicios sociales, ha sido parte de la misión del OdF desde que se creó en el año 2018. Este año, el objetivo de medida de los impactos del subsector fundacional social cobra aún más importancia si se toma en consideración las especiales circunstancias provocadas por la pandemia y los cambios que ha ocasionado a la estructura social del país y a la vida concreta de las personas.

Ya antes de la Covid-19 los indicadores que radiografían la estructura de la sociedad catalana apuntaban cifras en rojo. La tasa del riesgo de pobreza alcanzaba el 18,9% de los hombres y al 20% de las mujeres en 2018 (año de referencia para este estudio y sobre el que aportamos datos globales y específicas de las fundaciones) mientras que, justo antes de la estallido pandémico, la tasa AROPE se situaba en 23,6% de la población en riesgo de pobreza o exclusión en el año 2019¹. Además, indicadores especialmente relevantes, como la pobreza infantil, registraron un incremento llamativo también en 2019: un preocupante 31,1% de los menores de 16 años ya eran pobres en Cataluña, su máximo histórico, tres puntos más que en 2018. Las previsiones postpandémicas, lógicamente, no son nada esperanzadoras: se calcula que la tasa de riesgo de pobreza podría pasar en España del 20,7% al 23,7% -lo que supondría 1,1 millones más de personas acaecidas pobres. Cabe destacar que, en el año 2019, España ya ocupaba la quinta posición entre los países de la UE con más personas pobres, 9,6 millones de personas en riesgo de pobreza, 4,3 puntos más que la media 16,4% de la población europea².

¹ Ver Entitats Catalanes d'Acció Social- ECAS (2020): Informe INSOCAT per a la millora de l'acció social. Indicadors socials a Catalunya i en relació al context estatal i europeu, Núm. 12.

² Eurostat, Idescat.

Como además se superponen, las situaciones de vulnerabilidad no se circunscriben sólo a las personas afectadas por la distribución de la riqueza sino que también abarcan a todo un conjunto humano más amplio y diverso, como son las personas con diversos tipos de discapacidades, las personas con enfermedades y adicciones, las víctimas de la violencia de género, los niños y los jóvenes vulnerables, las personas con problemas de vivienda, las personas migradas y/o solicitantes de asilo, las minorías étnicas, religiosas o sexuales. Todos ellos configuran colectivos de seres humanos a los que las fundaciones sociales se dirigen como a sus beneficiarios.

En este estudio, hemos querido no sólo dimensionar el alcance y el impacto de las fundaciones dedicadas al servicio y los cuidados de las personas, sino que también hemos intentado hacer un mapa lo más preciso posible de los colectivos atendidos por las fundaciones. Es importante señalar su diversidad y complejidad porque sus necesidades no permanezcan desatendidas. En Cataluña, las fundaciones atienden principalmente a más de 18 colectivos con dificultades, de los que destacan especialmente las personas con discapacidad (44%); las personas con riesgo de pobreza o exclusión (38%) y las personas mayores (31%).

Entre de las principales conclusiones del informe destaca la alta capacidad de prestar servicios que las fundaciones aportan. Las fundaciones representan el 17% del total de organizaciones públicas y privadas que prestan servicios sociales homologados por la Generalitat de Cataluña, sin embargo dan el 27% del total de servicios y ofrecen el 27% del total de las plazas. Si se mira desde las entidades de iniciativa social (asociaciones, fundaciones, entidades religiosas y cooperativas), las fundaciones cobran aún más relevancia. Suponen el 38% de las entidades, dan el 56% de los servicios social y ofrecen el 67% de las plazas. En términos de tipo de servicios dados las fundaciones prestan, por ejemplo, el 92% de los servicios relacionados con el apoyo al ejercicio de la capacidad jurídica de las personas con discapacidad; el 68% de los servicios sociales relacionados con la salud mental, el 60% de los servicios de inserción sociolaboral de colectivos desfavorecidos y el 48% de los servicios relacionados con la discapacidad intelectual.

El informe también presenta datos relacionados con las primeras afectaciones que un año de pandemia han provocado sobre el sector fundacional social catalán. Consultadas sobre los cambios y efectos que la Covid-19 desencadenó en varios aspectos de la gestión, las primeras percepciones invitan a un cierto optimismo. A lo largo de todo el año 2020, en el que evidentemente las personas con necesidades insatisfechas aumentaron de manera exponencial, la apuesta de las fundaciones sociales ha sido mantener sus plantillas de trabajadores (un 41% de la muestra) e incluso aumentarla (un 37% de las fundaciones encuestadas). Tan sólo un 15% de la muestra declara ajustes en su plantilla, que llegan a una reducción de entre el 1 y el 25% de las personas trabajadoras para el 60% de los casos.

Además, las fundaciones consultadas también declaran principalmente haber aumentado el gasto en programas y actuaciones relacionadas con la sus misiones. Mientras que un 47% incrementó el gasto en programas y un 23,6% va mantenerla, sólo un 21% comenta haberla reducido de manera importante, con una distribución de esta reducción que oscila entre 26 y 50 % del gasto para el 35% de los casos. Este esfuerzo cobra más relevancia aún cuando se añade la disminución del voluntariado debido al confinamiento - un 39,4% vieron decrecer su número de voluntarios- y la bajada considerable de los donativos (un 34,6% declara una reducción de los donativos por valores que se mueven entre el 1 y el 25% de la muestra).

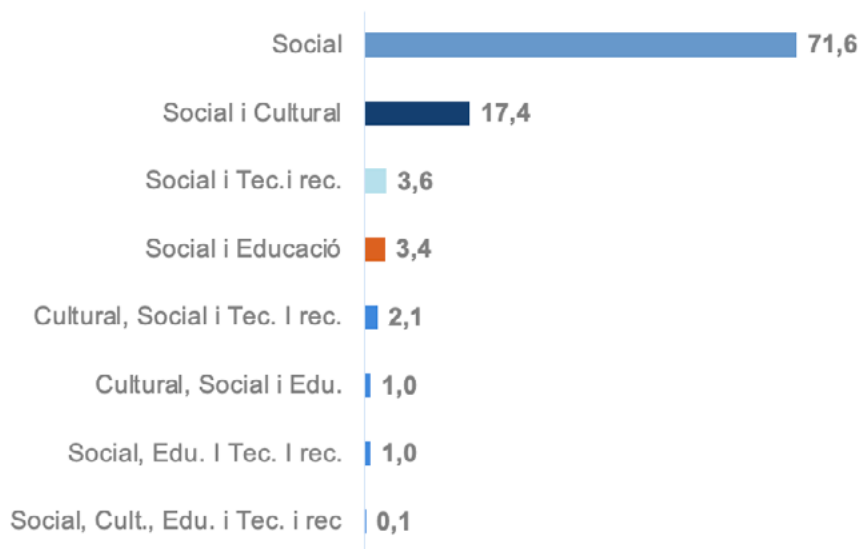
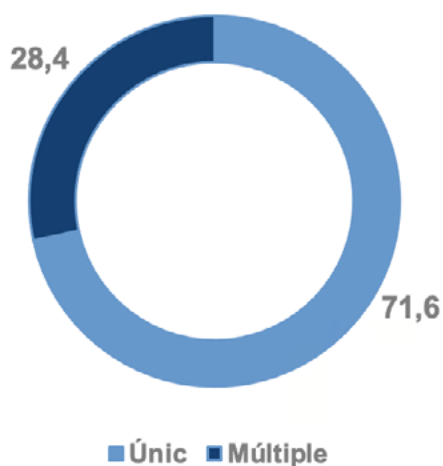
En cuanto a los ingresos provenientes de las administraciones públicas, las percepciones se orientan también hacia una cierta estabilidad a pesar del escenario tan complejo. El 70% de las fundaciones encuestadas informan que las subvenciones públicas se han mantenido o aumentado el año 2020 y el 53% lo hacen respecto a los conciertos.

Si bien se trata de cifras provisionales, apuntadas por una muestra de 255 fundaciones sociales de un universo de 824 y que se deberían corroborar en estudios posteriores, son un indicador consistente del esfuerzo y el compromiso del sector fundacional con las necesidades de las personas más castigadas por la crisis.

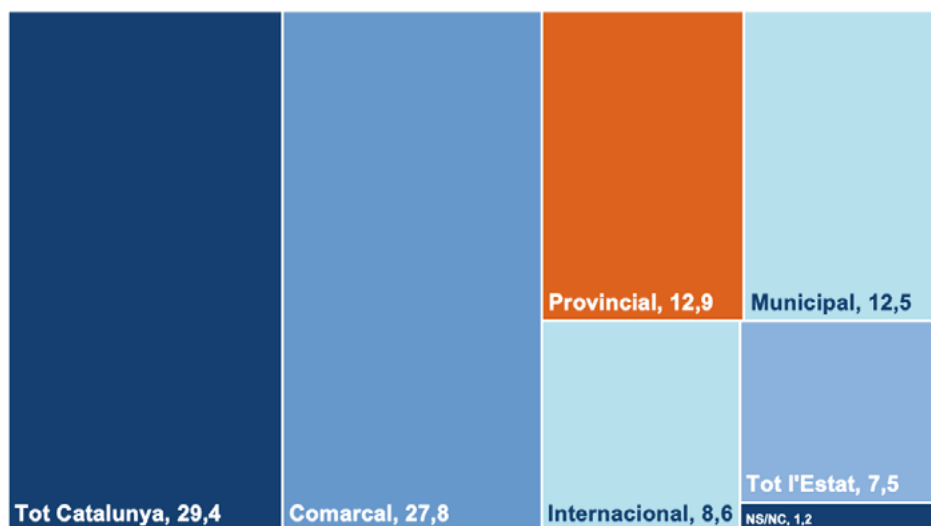
2. Àmbits d'actuació

2.1. Àmbit d'actuació únic i múltiple

Resultats expressats es %
N=824 fundacions

2.2. Àmbit territorial d'actuació

Resultats expressats en %

N= 255 fundacions

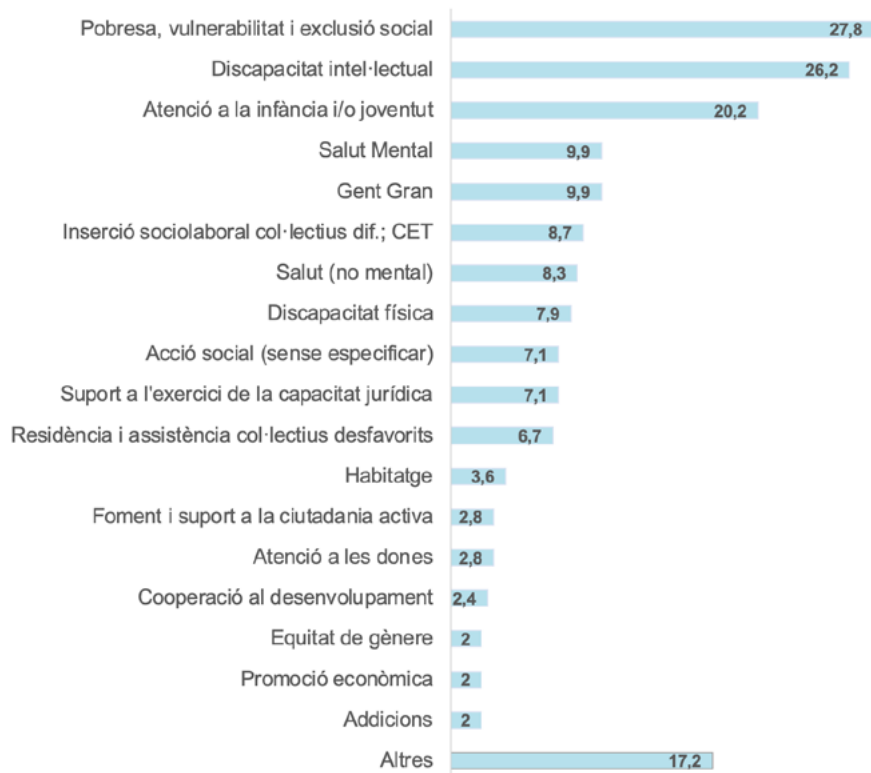
Fort arrelament de les fundacions socials al territori

Un terç de les fundacions socials tenen com a àmbit territorial d'actuació Catalunya i un altre terç adrecen les seves actuacions dins l'àmbit comarcal.

3. Personas

3.1. Àmbits d'actuació

Resultats expressats en %. Multiresposta

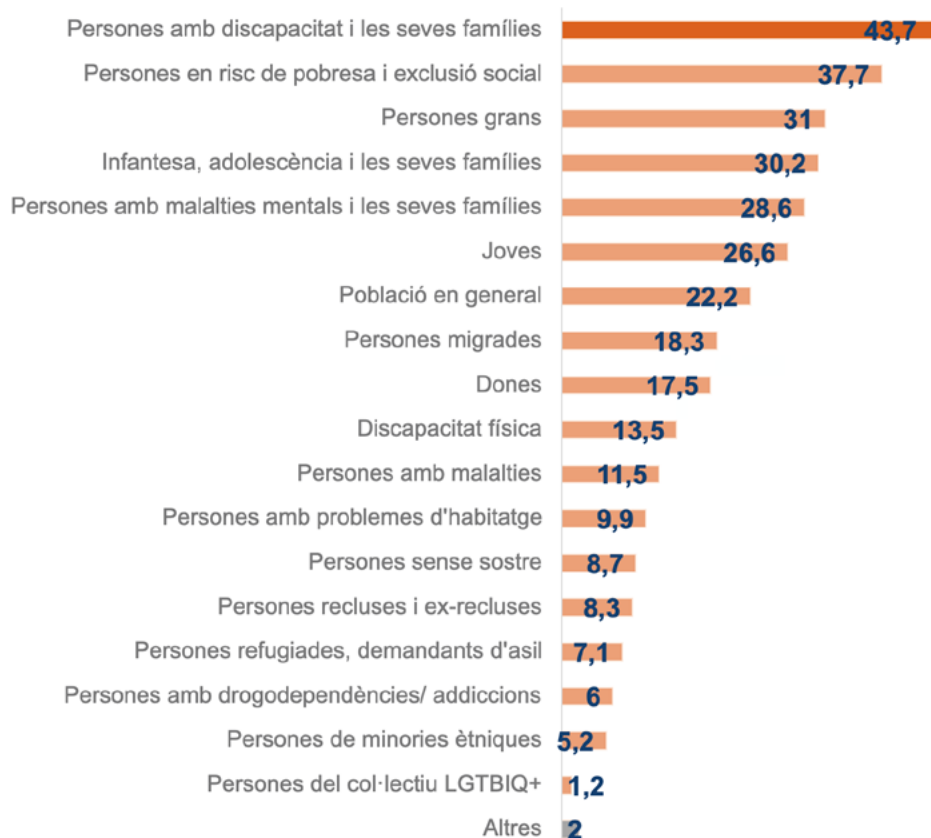
N= 255 fundacions

La lluita contra la pobresa i l'exclusió social, i la discapacitat intel·lectual, amb un 28% i un 26% encapçalen el primer grup de mencions. L'atenció a la infància i la joventut amb un 20% segueix com a tercer àmbit més freqüent.

Un segon grup, més nodrit, concentra entre el 7 i el 10% de les mencions i aplega diversos àmbits com ara l'atenció a la gent gran, salut mental, inserció sociolaboral de col·lectius desfavorits, la discapacitat física i el suport a l'exercici de la capacitat jurídica i la residència assistencial a col·lectius amb dificultats.

Entre els àmbits menys freqüents, (entre el 3 i l'1,5% de les mencions), es troba l'habitatge, la cooperació al desenvolupament, l'equitat de gènere, les addicions i la promoció econòmica.

3.2. Col·lectius atesos

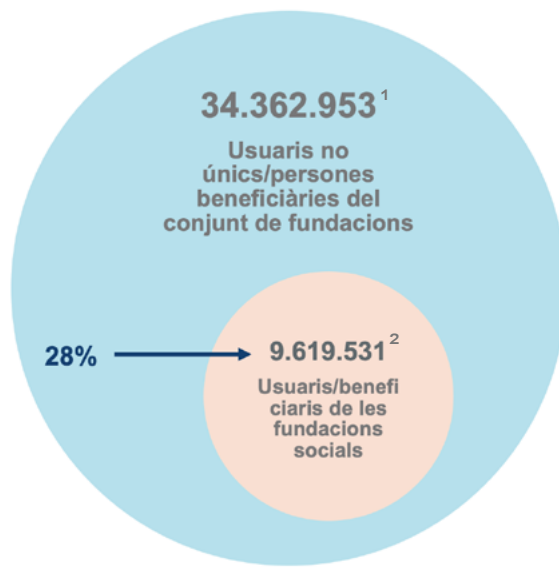
Resultats expressats es %. Multiresposta

N= 255 fundacions

Un 43,7% de les fundacions socials atén persones amb discapacitat, mentre que un 37,7% s'adreça sobretot a persones en risc de pobresa i exclusió. La gent gran és el tercer grup atès per les fundacions amb un 31% de fundacions que l'esmenten com el seu col·lectiu principal d'atenció.

Els infants, els joves i les persones amb malalties mentals, juntament amb les seves famílies, destaquen també amb mencions que oscil·len entre el 26 i el 30% de les fundacions.

3.3. Usos i persones beneficiàries

Font: elaboració pròpia a partir del Protectorat de Fundacions, Direcció General de Dret i entitats Jurídiques.

¹ N=2028 fundacions

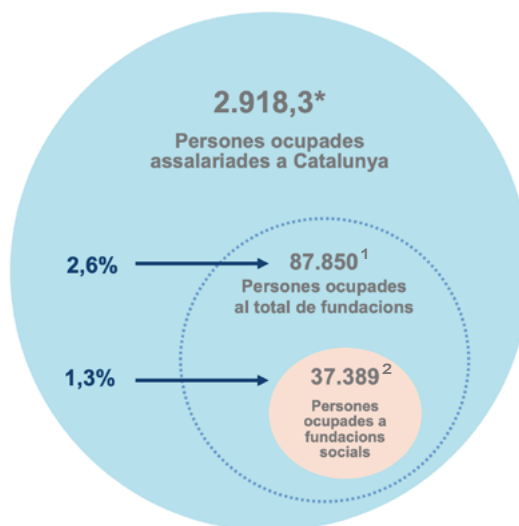
² N=824 fundacions

Les fundacions de l'àmbit social comptaven l'any 2018 amb 9,6 milions d'usuaris / beneficiaris³. Això representa un 28% del total d'usuaris / beneficiaris del sector fundacional català.

La mitjana d'usos i persones beneficiàries és d'15.465,5, mentre que la mediana és de 205.

³ La xifra donada no representa persones beneficiàries úniques o finals, sinó la quantitat de vegades que aquestes persones han fet ús d'un servei donat per una fundació.

3.4. Persones treballadores

Font: Anuari estadístic de Catalunya, Idescat i Observatori de Fundacions

* Milers de persones.

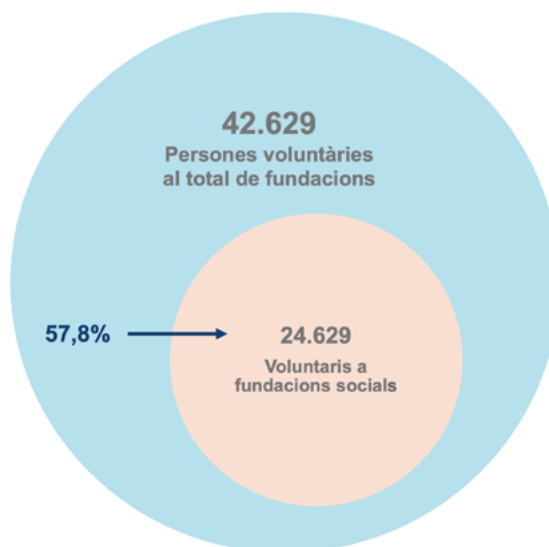
¹ N=2028 fundacions

² N=824 fundacions

Les fundacions de l'àmbit social comptaven l'any 2018 amb 37.389 persones treballadores. Això representa un 1,3% del total de treballadors assalariats a Catalunya.

La mitjana de persones treballadores a les fundacions socials és de 65, mentre que la mediana és de 17.

3.5. Persones voluntàries

Font: Departament de Treball, Benestar Social i Famílies i Observatori de Fundacions.

¹ N=2028 fundacions

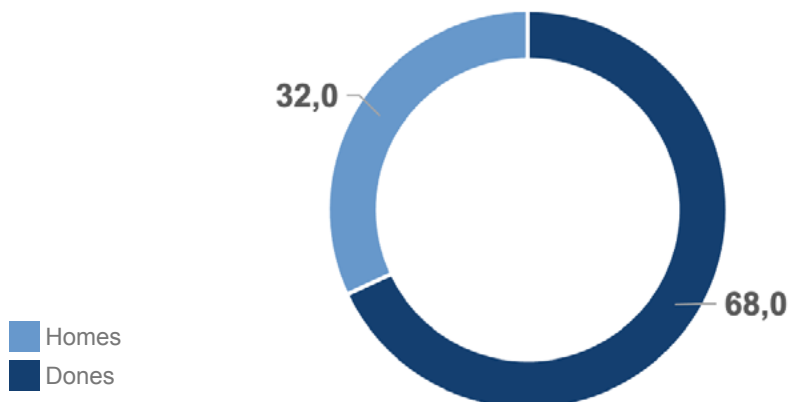
² N=824 fundacions

Les fundacions de l'àmbit social comptaven l'any 2018 amb 24.629 persones voluntàries. Això representa un 57,8% del total de voluntaris en fundacions.

La mitjana de persones voluntàries és de 68,2, mentre que la mediana és de 12.

3.6. Voluntariat i gènere

Gènere del voluntariat a les fundacions socials (2020):

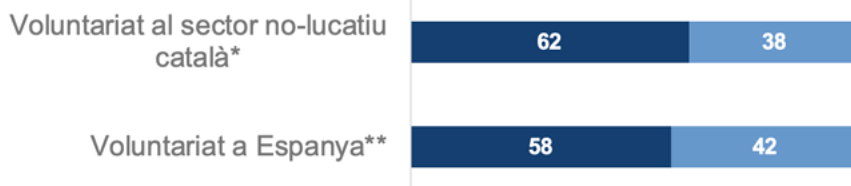

Resultats expressats en %

Base= 179 fundacions amb voluntariat que responen l'enquesta

Font: Dades i anàlisi per enfortir el sector no lucratiu català, El Panoràmic (2017).

Gènere del voluntariat al Tercer Sector (2018):

Resultats expressats en %

Base= 179 fundacions amb voluntariat que responen l'enquesta

Font: La acción voluntaria en 2018, Plataforma de Voluntariado de España (2018).

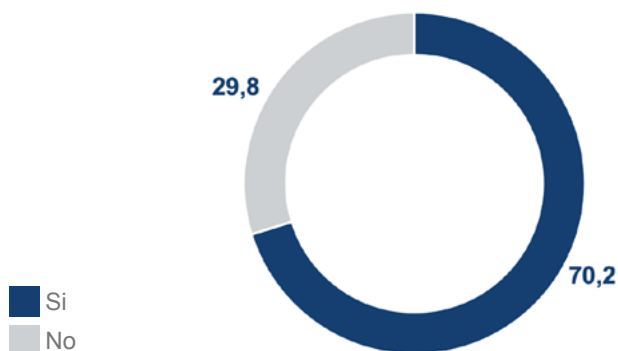
Set de cada deu persones voluntàries són dones a les fundacions socials

El 68% de les persones voluntàries a les fundacions socials són dones i el 32%, homes. L'alta feminització del sector es torna a corroborar en el subàmbit social.

La presència de les dones voluntàries és un 6% més forta a les fundacions socials que al conjunt del sector no lucratiu català i deu punts més que al voluntariat del conjunt del sector a Espanya.

3.7. Formació i dedicació del voluntariat

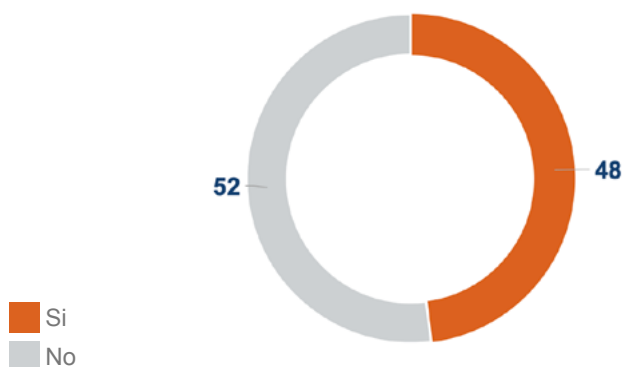
Fundacions amb persones voluntàries (2020):

Resultats expressats en %

N= 255 fundacions

Fundacions amb programes de formació pel voluntariat (2020):

Resultats expressats en %

Base=179 fundacions amb voluntariat que responen l'enquesta

Set de cada deu fundacions socials tenien voluntaris l'any de la pandèmia i cinc de cada deu mantenien programes de formació al voluntariat.

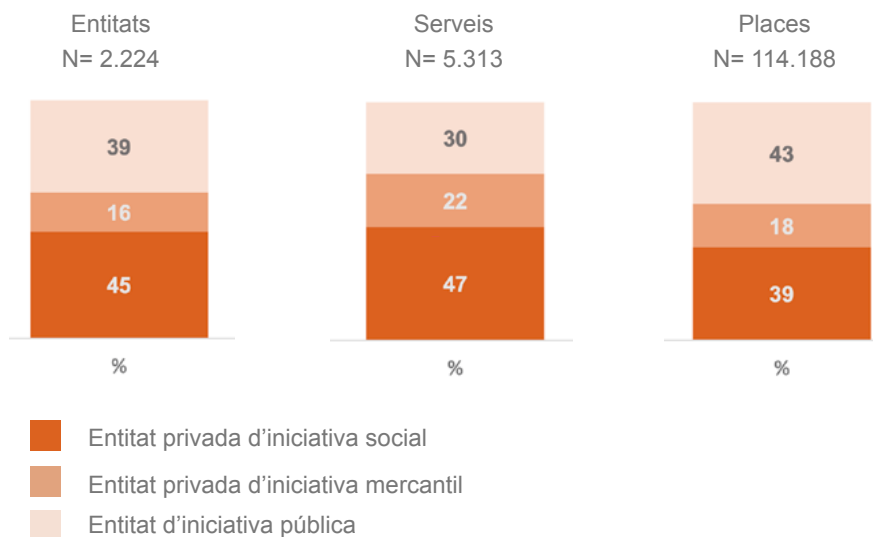
El número total d'hores en formació que van rebre els voluntaris de les fundacions de l'àmbit social va ser de 51.006 hores l'any 2020.

La dedicació dels voluntaris i voluntàries a les fundacions socials va ser de 12 hores mensuals de mitjana.

4. Serveis

4.1. Tipologia de les entitats prestadores de serveis socials

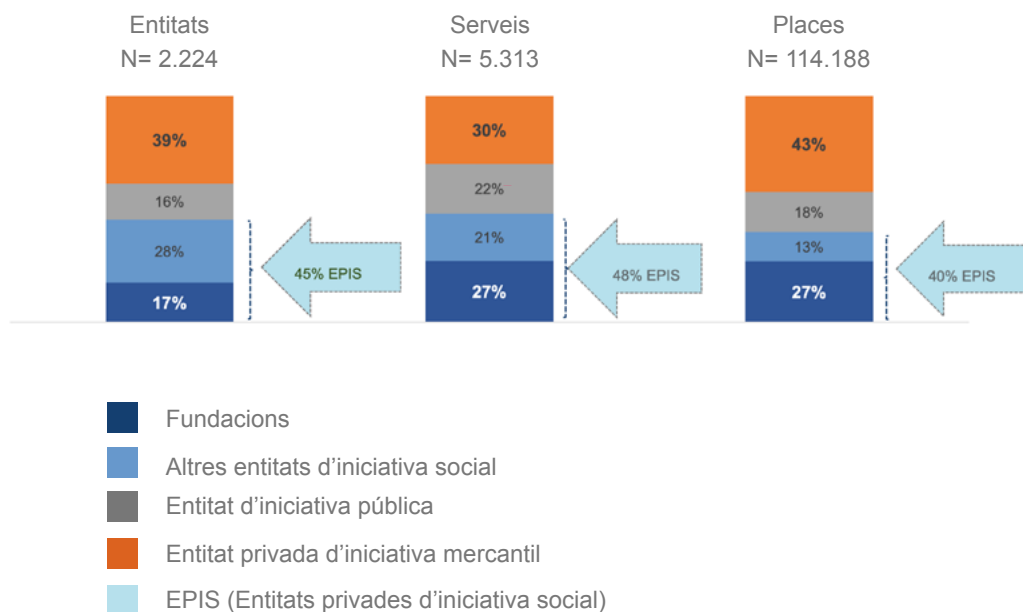

Font: Registre d'Entitats, Serveis i Establiments Socials (RESES) i Observatori de Fundacions.

Gairebé la meitat de les entitats prestadores de serveis socials són d'iniciativa privada social (EPIS), principalment fundacions i associacions.

Són el segment principal de les organitzacions de serveis socials (45%), presten la majoria dels serveis (47%) i són les segones, després de les empreses, pel que fa al número de places ofertes (39%).

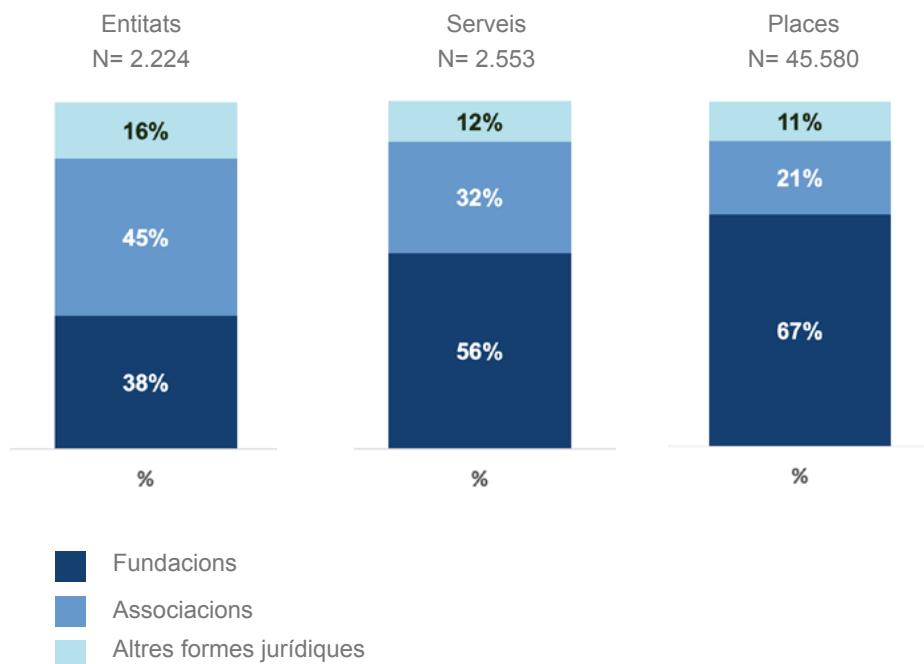
4.2. Tipologia dels serveis socials

Font: Registre d'Entitats, Serveis i Establiments Socials (RESES) i Observatori de Fundacions.

Les fundacions socials representen el 17% del conjunt d'entitats proveïdores de serveis socials a Catalunya. Tanmateix, donen el 27% dels serveis i ofereixen el 27% de les places.

4.3. Tipologia de les entitats d'iniciativa privada social (EPIS)

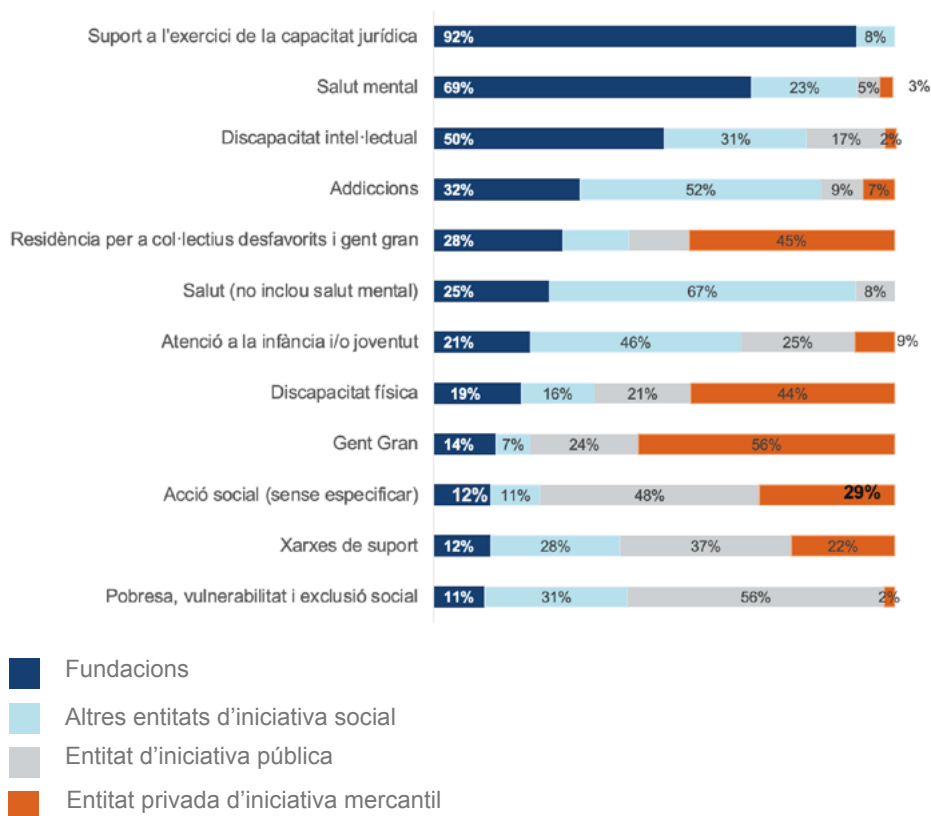

Font: Registre d'Entitats, Serveis i Establiments Socials (RESES) i Observatori de Fundacions.

Fundacions* inclou 376 fundacions d'iniciativa social, 11 fundacions d'iniciativa pública i 1 fundació d'iniciativa mercantil

Dins de les EPIS, les fundacions socials són les segones en nombre, però presten el 56% dels serveis i el 67% de les places ofertes.

4.4. Àmbit d'actuació per tipologia d'entitats

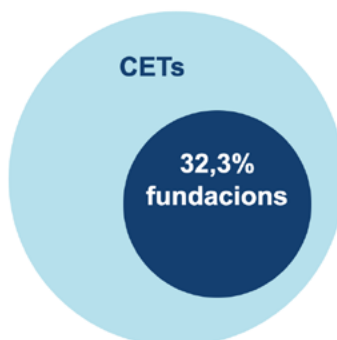
Font: Registre d'Entitats, Serveis i Establiments Socials (RESES) i Observatori de Fundacions.

El pes dels serveis prestats per les fundacions en àmbits com el suport a l'exercici de la capacitat jurídica, la salut mental i la discapacitat intel·lectual és aclaparador.

Representen des del 50% dels serveis oferts, en el cas de la discapacitat intel·lectual, fins a arribar al 92% en el cas del suport a l'exercici de la capacitat jurídica.

4.5. Centres especials de treball i empreses d'inserció

% Fundacions sobre total de CETs

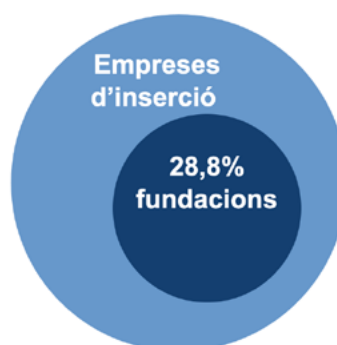

N= 198

Font: elaboració pròpia a partir de InfoCET 2020, Departament de Treball, Afers

Enguany hi ha registrats 198 Centres Especials de Treball a Catalunya. D'aquests, 64 són fundacions, el 32,3%.

% Empreses d'inserció lligades a fundacions sobre el total d'EI

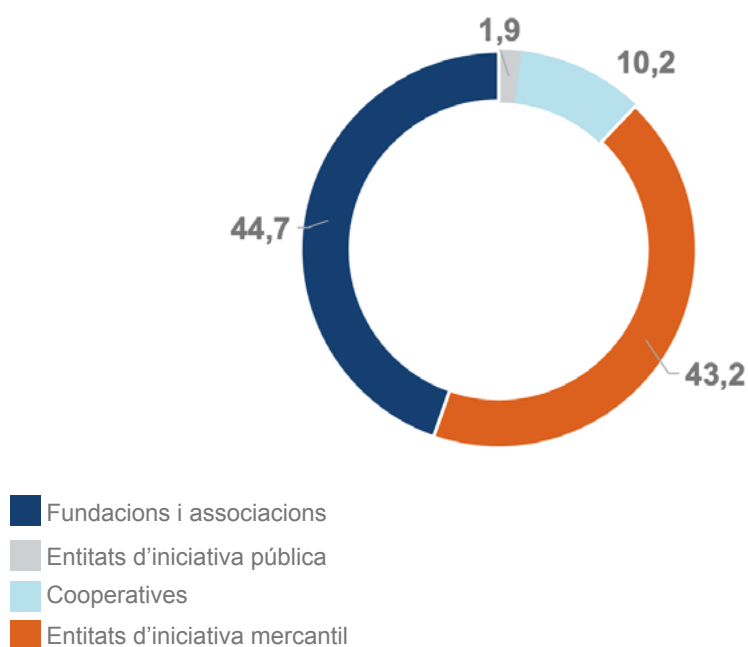
N= 73

Font: elaboració pròpia a partir del Registre Administratiu d'Empreses d'Inserció Social

Pel que fa a les empreses d'inserció sociolaboral, a Catalunya n'hi ha registrades un total de 73. D'aquestes, 21 (un 28,8%) han estat creades per fundacions.

4.6. Centres especials de treball i empreses d'inserció: treballadors

% Treballadors dels CETs per tipus d'entitats

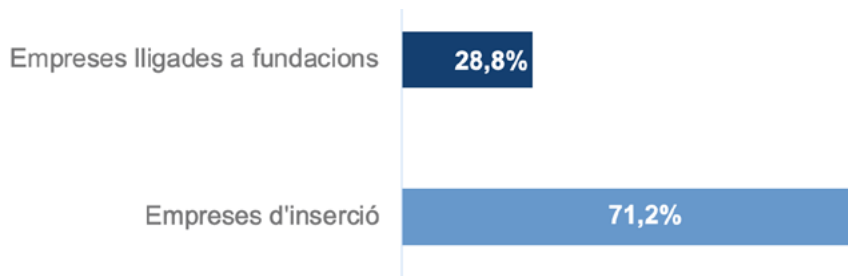
N= 17.147 (distribució corresponent a 17.147 treballadors amb discapacitat)

Font: elaboració pròpia a partir de InfoCET 2020, Departament de Treball, Afers Socials i Famílies.

L'any 2019 els CETs comptaven amb 17.147 persones treballadores amb discapacitat, de les quals gairebé la meitat (el 45%) estan ocupats per fundacions i associacions.

4.7. Empreses d'inserció: treballadors

% Empreses d'inserció lligades a fundacions

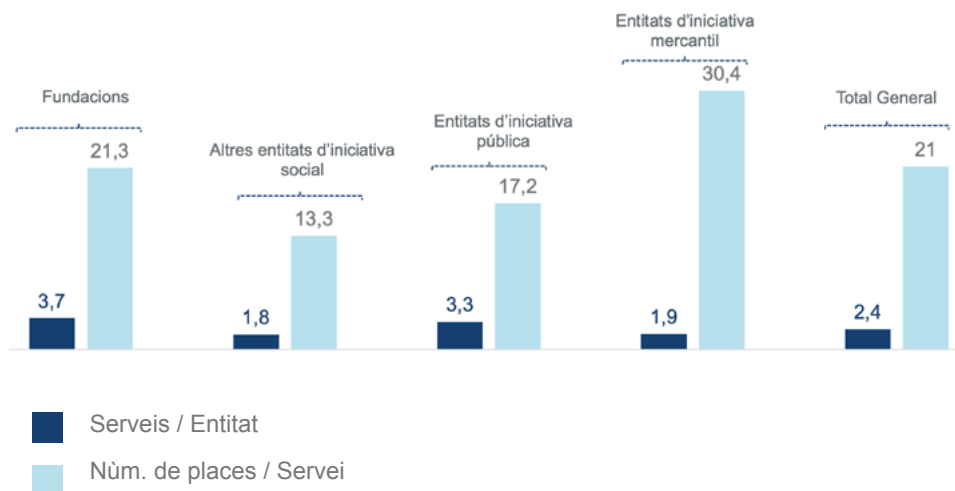

N= 73 empreses d'inserció

Font: elaboració pròpia a partir del Registre Administratiu d'Empreses d'Inserció Social a Catalunya i del Balanç Social de les Empreses d'Inserció Social (exercici 2019).

L'any 2019 les empreses d'inserció comptaven amb 3.597 persones treballadores, el 76,3% de les quals són persones en risc de pobresa i exclusió social.

4.8. Serveis i núm. de places (ràtios)

Font: Registre d'Entitats, Serveis i Establiments Socials (RESES) i Observatori de Fundacions.

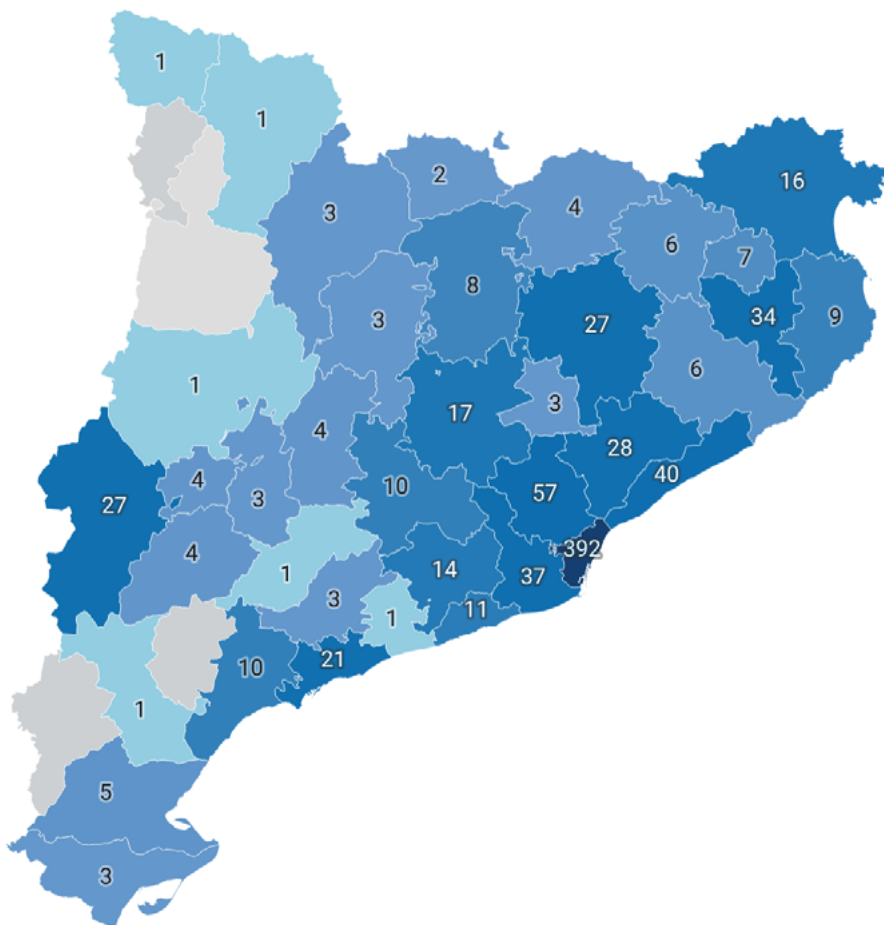
Per cada fundació hi ha 3,7 serveis socials (ràtio), quasi un punt i mig per sobre que la ràtio del conjunt de les entitats prestadores de serveis.

Quan s'analitza la ràtio entre places ofertes i serveis, la capacitat de les fundacions és de 21,3 places per servei: 9,1 places menys que les empreses i 4,1 places més per servei que les entitats públiques.

5. Territori

5.1. Núm. de fundacions per comarca

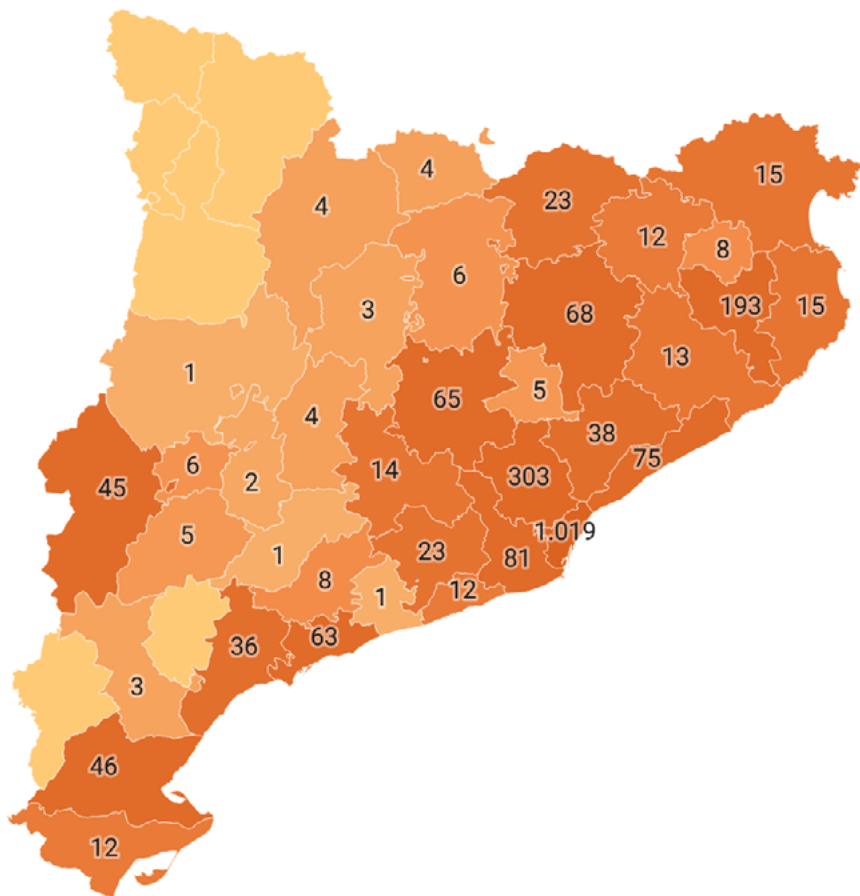

Números absoluts. N=824 fundacions

Les fundacions de l'àmbit social es concentren majoritàriament a la comarca del Barcelonès, concretament un 46,7% del total.

A força distància segueixen per ordre d'importància: el Vallès Occidental (6,9%); el Maresme (4,9%), i el Baix Llobregat (4,5%).

5.2. Núm. de centres per comarca

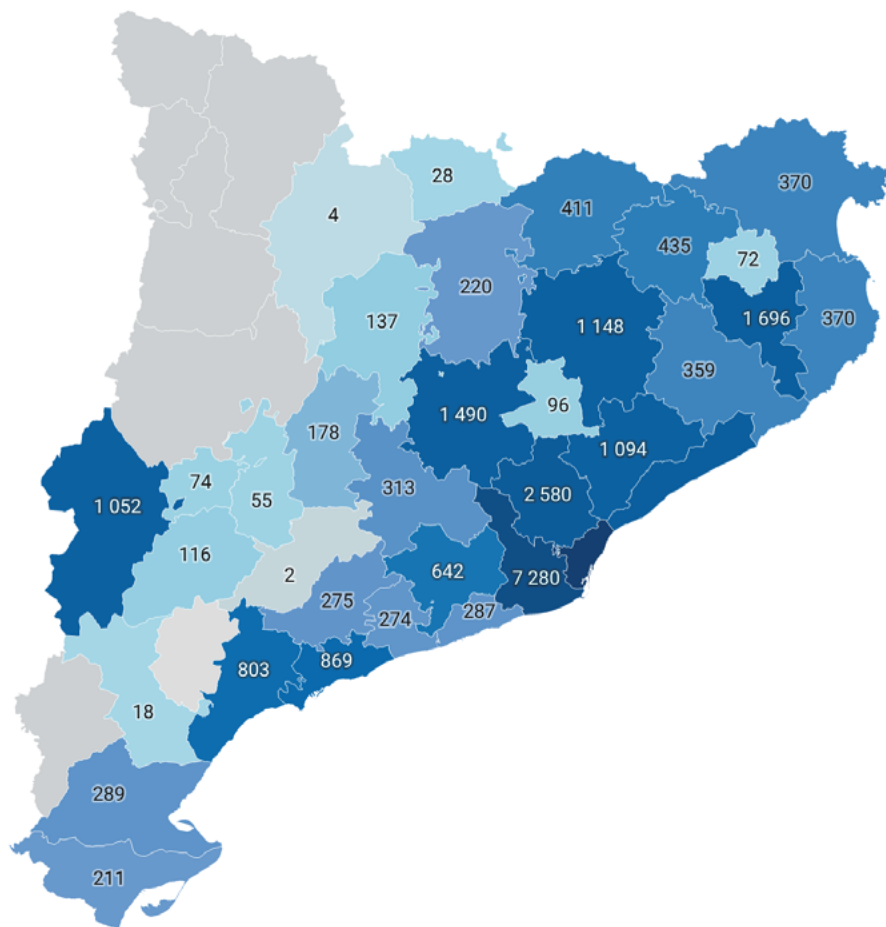

Números absoluts. N=824 fundacions

La quantitat de centres que gestionen les fundacions socials es distribueixen d'acord amb el nombre total de fundacions al territori. El Barcelonès és la comarca que més centres gestiona: 1.019 d'un total de 392 fundacions.

El Vallès Occidental 303 centres de 57 fundacions; el Gironès 193 centres de 34 fundacions, i el Baix Llobregat 81 de 37.

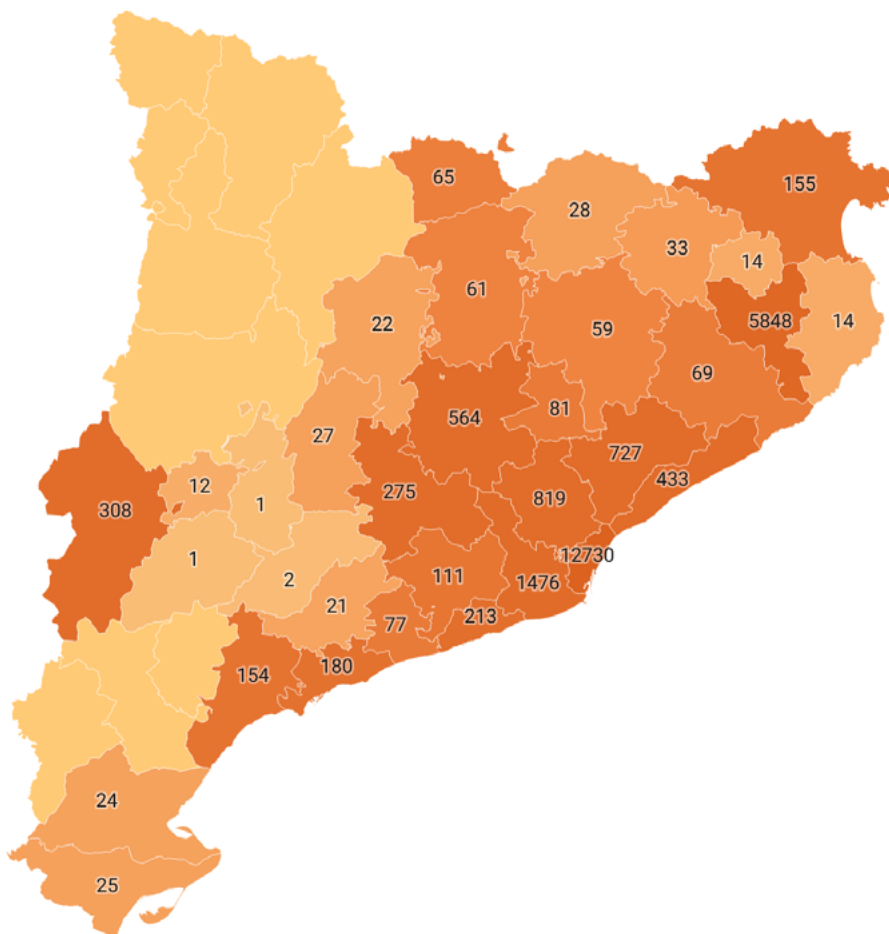
5.3. Núm. de persones treballadores per comarca

Números absoluts. N=824 fundacions

Correlacionat amb la distribució demogràfica i amb el nombre de fundacions, els treballadors i treballadores arreu del territori es concentren principalment a les comarques del Barcelonès (12.327 assalariats) i el Baix Llobregat (7.280). Les segueixen el Vallès Occidental (2.580), el Maresme (1.814) i el Gironès (1.696), lleugerament per sobre de les comarques centrals del Bages i d'Osona, que donen feina a gairebé 1.500 i 1.150 persones respectivament.

5.4. Núm. de persones voluntàries per comarca

Números absoluts. N=824 fundacions

La distribució del voluntariat segueix un patró relativament semblant al dels treballadors, tot i que en una proporció menor quant al volum de voluntaris. Destaca especialment el Gironès, amb una xifra de persones voluntàries (5.848) que triplica folgadamente el nombre de treballadors.

5.5. Les entitats prestadores de serveis socials al territori

	Alt Pirineu i Aran	Barcelona	Camp de Tarragona	Catalunya Central	Girona	Lleida	Penedès	Terres de l'Ebre	Total general
Tipus d'entitat									
Fundació	21%	17%	15%	22%*	20%	15%	18%	14%	17%
Altres entitats d'iniciativa social	21%	31%	28%	17%	23%	32%	17%	29%	28%
Entitat d'iniciativa pública	29%	8%	21%	42%	23%	22%	24%	43%	16%
Entitat privada d'iniciativa mercantil	29%	44%	36%	19%	33%	31%	41%	14%	39%
Total general	100% (n=42)	100% (n=1.348)	100% (n=119)	100% (n=165)	100% (n=209)	100% (n=165)	100% (n=120)	100% (n=56)	100% (N=2.224)

Font: Registre d'Entitats, Serveis i Establiments Socials (RESES) i Observatori de Fundacions.

* Chi quadrat= 238,551 i nivell de significació= 0,000. Per tant és tractaria d'un pes de les fundacions al territori estadísticament significatiu.

Comparativament, el pes de les fundacions és més fort a la Catalunya Central, on representen el 22% de les entitats proveïdores de serveis socials.

La resta d'entitats d'iniciativa social destaquen especialment a Lleida, on representen el 32% de la provisió de serveis. La iniciativa pública, per contra, té la màxima presència a les Terres de l'Ebre, mentre que el sector privat mercantil és el més fort a la vegueria de Barcelona.

6. Xifres econòmiques

6.1. Donatius rebuts

Mitjana:	316.695,3€
Mediana dels donatius:	43.782,8€

Font: elaboració pròpia a partir de Protectorat de Fundacions, Direcció General de Dret i entitats Jurídiques.

El 2018 els donatius privats rebuts per les fundacions de l'àmbit social eren de 195.717.691,3 €

La mitjana dels donatius supera folgadamente els 300 mil €, mentre que la mediana cau als 43,8 mil €. Cal destacar que hi ha un 25% de fundacions que declaren 0,0 € rebuts en donatius.

6.2. Subvencions

Mitjana Generalitat:	719.455,6€
Mitjana altres organismes:	245.385,3€

Font: elaboració pròpia a partir de Protectorat de Fundacions, Direcció General de Dret i entitats Jurídiques.

El 2018 les fundacions socials van rebre 351.235.479,7€ en subvencions

Un 74,2% per part de la Generalitat (260.442.913,4 €) i el 25,8 % restant, per part d'altres organismes públics (90.792.566,3€).

El 56,1% de fundacions no reben subvencions de la Generalitat, mentre que hi ha un 55,1% que no rep subvencions d'altres agències públiques.

6.3. Inversions realitzades

Mitjana:	254.230,7€
Mediana:	62.811,3€

Font: elaboració pròpia a partir de Protectorat de Fundacions, Direcció General de Dret i entitats Jurídiques.

El 2018 les inversions efectuades per les fundacions de l'àmbit social ascendien als 101.438.061,91€

La inversió mitjana de les fundacions que en declaren haver fet alguna supera els 254 mil € i la mediana els 62,8 mil €.

7. Estats financers

7.1. Balanços i comptes de resultat

Balanços:

Actius:	3.735.397.970,6€
Patrimoni net:	2.596.940.201,1€

Font: elaboració pròpia a partir de Protectorat de Fundacions, Direcció General de Dret i entitats Jurídiques.

El 2018 la suma d'actius corrents i no corrents de les fundacions de l'àmbit social ascendien als 3.735,4 milions €.

I el patrimoni net, als gairebé 2.600 milions €.

Ingressos per les activitats:

	Totes les fundacions	Fundacions Àmbit Social	% del total de F.
1. Ingressos per les activitats:	5.074.708.955	1.431.676.354,9	28,2%
2. Vendes de productes i serveis	3.494.425.009	845.377.890,4	24,2%
		→ 59%	

Font: elaboració pròpia a partir de Protectorat de Fundacions, Direcció General de Dret i entitats Jurídiques.

L'any 2018 les fundacions de l'àmbit social van ingressar més de 1.400 milions € per les seves activitats, segons dades del Protectorat. D'aquest total, un 59% (845 milions) corresponen a la venda de productes i serveis.

Aquest volum representa el 28,2% dels ingressos per activitats del conjunt del sector fundacional català.

8. Impactes de la pandèmia

8.1. Nota metodològica

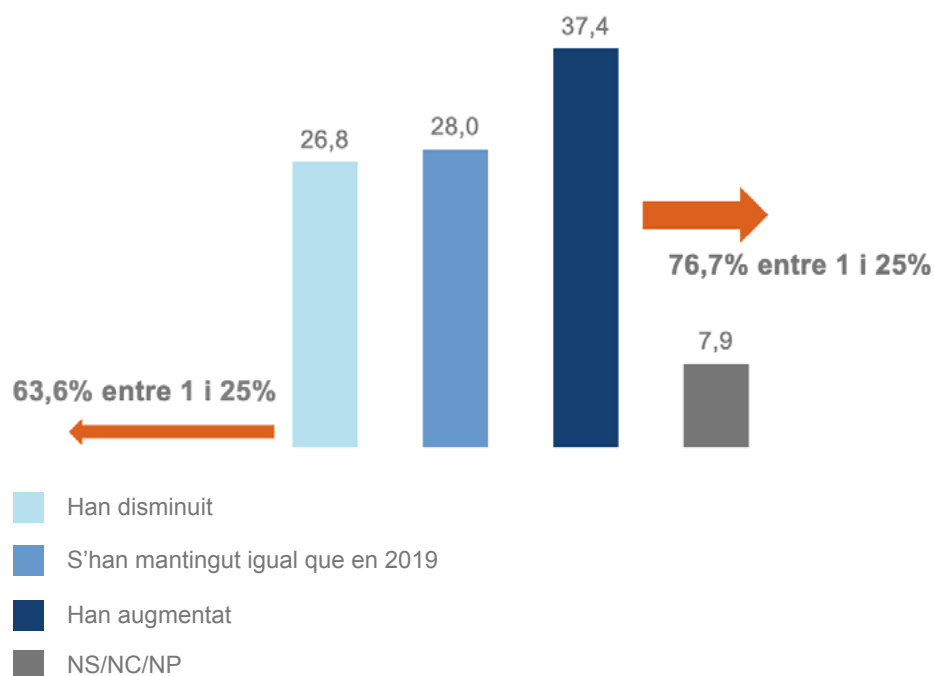
Les dades presentades en els pròxims apartats s'han extret de l'enquesta adreçada de manera electrònica al total de 824 fundacions socials actives a Catalunya. La mostra obtinguda ha estat de 255 respostes, cosa que implica un marge d'error de + 5,1% amb els supòsits del mostreig aleatori simple (95% nivell de confiança i màxima indeterminació $p=q=50\%$).

A més del marge d'error esmentat, s'ha de tenir present que les dades reportades pels entrevistats no estan corroborades pel tancament de comptes i pressupostos anuals, sobretot aquelles referides a les variacions en els fluxos i recursos de gestió corresponents a l'any 2020.

Es tracta més aviat de les percepcions i dades provisionals que tenen avui dia els gestors de les fundacions consultades. Malgrat això, tot reconeixent la dificultat que suposa extrapolar les dades de l'enquesta al conjunt de l'univers de les fundacions socials, creiem que es tracta d'un panorama indicatiu i prou ampli sobre els efectes que ha deixat la pandèmia.

8.2. Percepció dels impactes de la pandèmia: beneficiaris

Persones beneficiàries. Variacions% l'any 2020

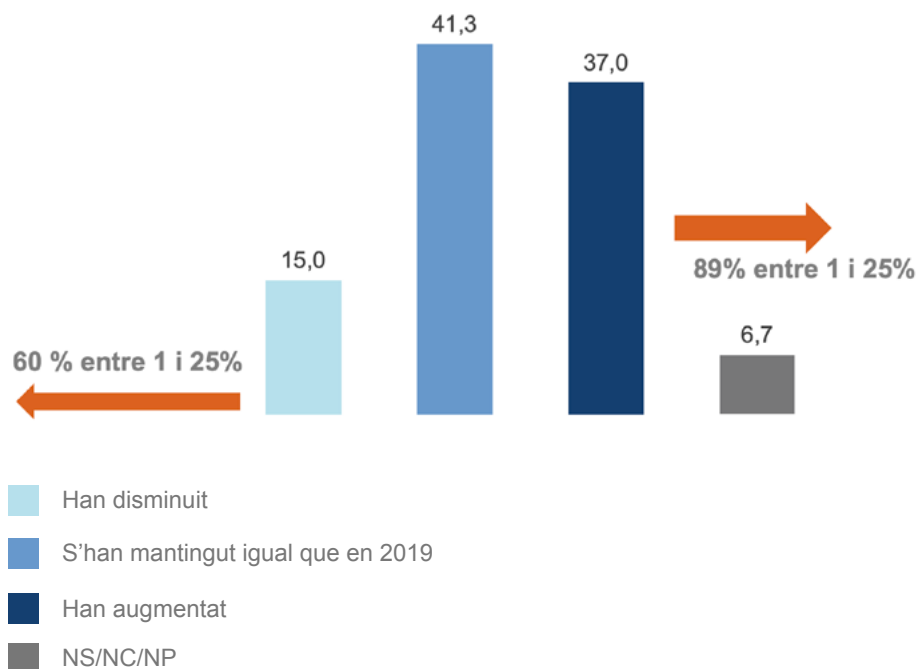
Font: Enquesta de l'Observatori de Fundacions.
N=255 Resultats expressats en %

Creixement de persones beneficiàries a causa de la pandèmia

Tres de cada deu fundacions han experimentat un augment dels beneficiaris durant l'any 2020. D'aquestes, una àmplia majoria (76,7%) ha vist un increment de beneficiaris d'entre un 1 i un 25%. Per altra banda, del 26,8% de fundacions que han patit una disminució dels beneficiaris, un 63,6% ha registrat un decreixement en la franja entre l'1 i el 25%.

8.3. Percepció dels impactes de la pandèmia: persones treballadores

Persones treballadores. Variacions % l'any 2020

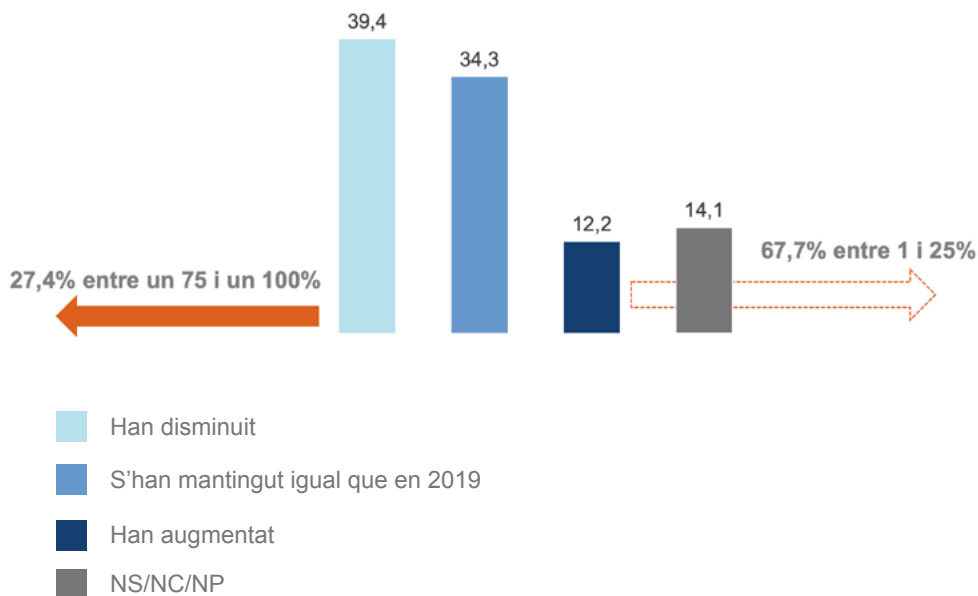
Font: Enquesta de l'Observatori de Fundacions.
N=255 Resultats expressats en %

Forta aposta per mantenir i augmentar les plantilles de treballadors

Vuit de cada deu fundacions han mantingut o augmentat el nombre de persones treballadores durant la pandèmia. Del 37% de fundacions que van augmentar la plantilla, nou de cada deu ho van fer en la franja d'entre l'1 i el 25%. Només el 15% de les fundacions socials va reduir les plantilles, majoritàriament (60%) en la mateixa proporció d'entre l'1 i el 25%.

8.4. Percepció dels impactes de la pandèmia: persones voluntàries

Persones voluntàries. Variacions % l'any 2020

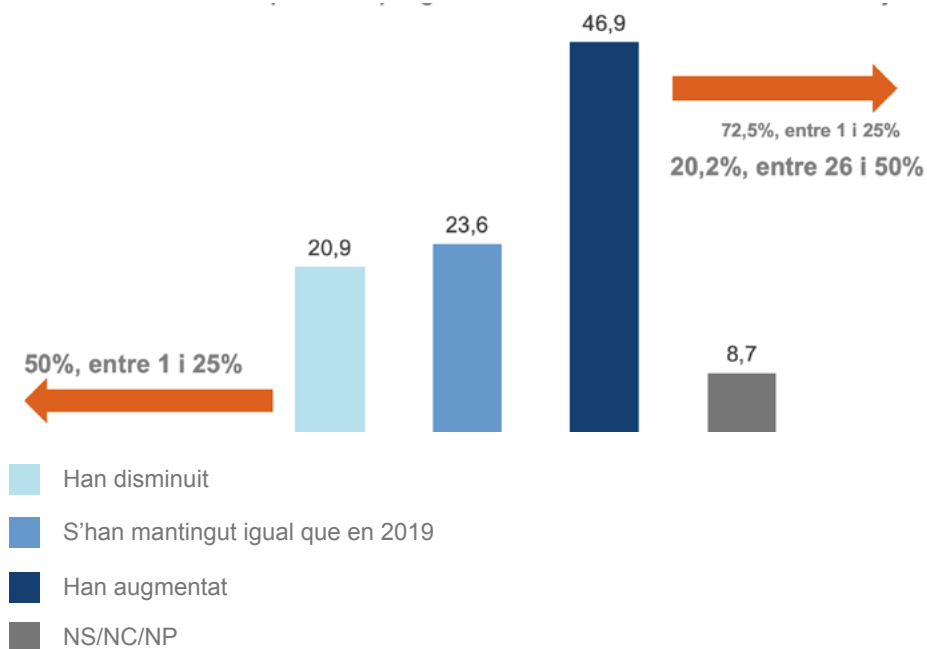
Font: Enquesta de l'Observatori de Fundacions.
N=255 Resultats expressats en %

La participació de persones voluntàries cau afectada pels confinaments durant el 2020

Quatre de cada deu fundacions han perdut voluntaris l'any de la pandèmia i tres de cada deu han pogut mantenir el nombre de voluntaris. De les que principalment han perdut voluntaris, un 27,4% va experimentar un decreixement de tres quarts a la totalitat dels voluntaris.

8.5. Percepció dels impactes de la pandèmia: despesa en programes

Despesa en programes d'actuació. Variacions % l'any 2020

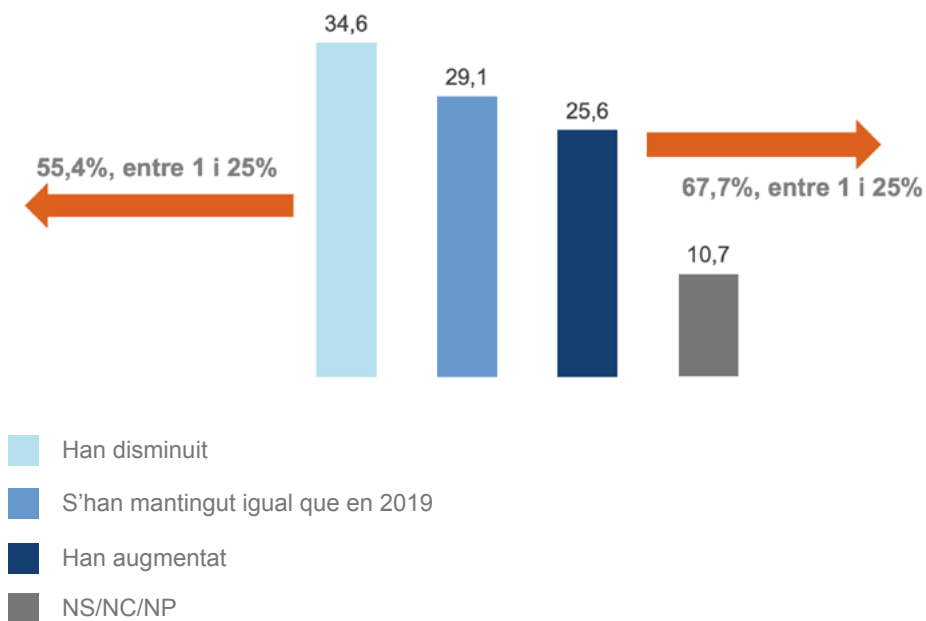
Font: Enquesta de l'Observatori de Fundacions.
N=255 Resultats expressats en %

Gairebé la meitat de les fundacions socials va augmentar l'import de la despesa en programes d'actuació

Un 46,9% de fundacions va incrementar l'import de la despesa en programes, la gran majoria (72,5%) entre un 1 i un 25%. Només el 20,9% de fundacions va patir una reducció de la despesa per les seves actuacions.

8.6. Percepció dels impactes de la pandèmia: donacions

Import de les donacions privades. Variacions % l'any 2020

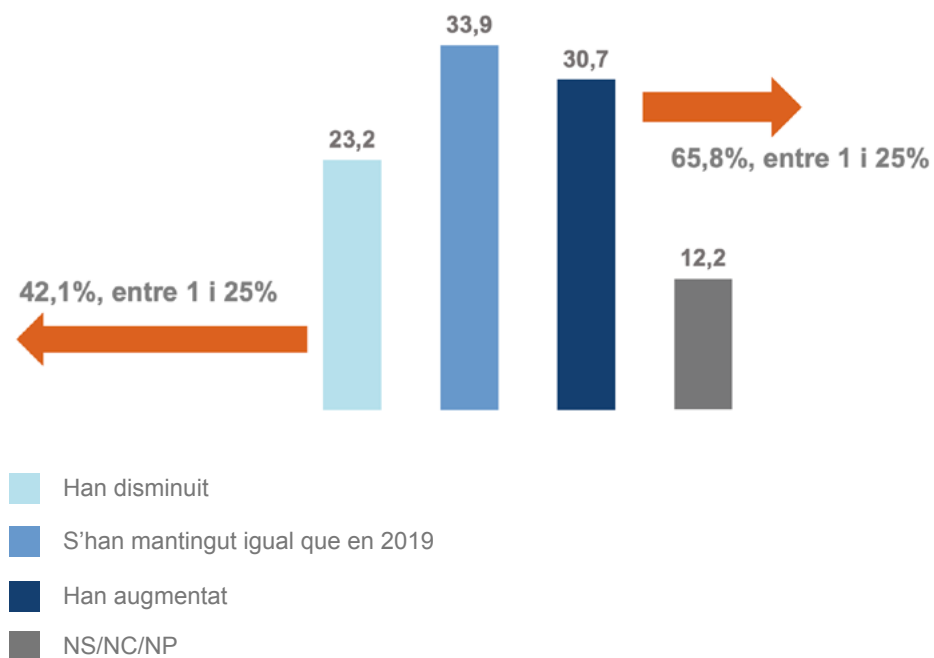
Font: Enquesta de l'Observatori de Fundacions.
N=255 Resultats expressats en %

Significativa baixada dels donatius rebuts, malgrat que la majoria de fundacions ha mantingut o incrementat les donacions

Tot i que un 34% de fundacions ha patit una reducció dels donatius rebuts (majoritàriament entre un 1 i un 25% de l'import), per a la majoria de fundacions el nivell en donacions privades o bé s'ha mantingut com l'any 2019 (per a un 29% de fundacions) o bé s'han incrementat (per a un 25,6% de fundacions).

8.7. Percepció dels impactes de la pandèmia: inversions

Import de les inversions. Variacions % l'any 2020

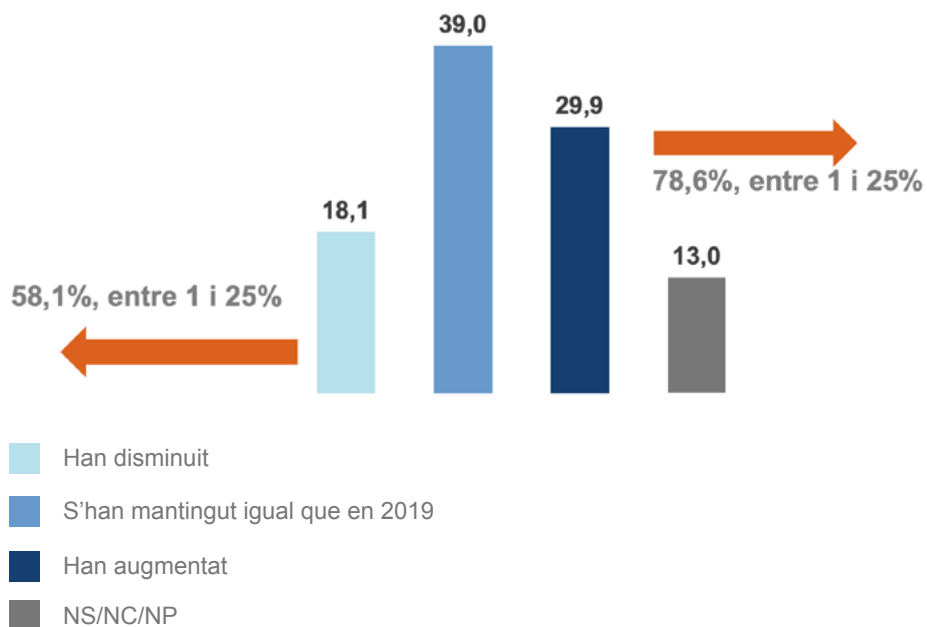
Font: Enquesta de l'Observatori de Fundacions.
N=255 Resultats expressats en %

Estabilitat de les inversions de les fundacions socials, malgrat les dificultats

Un 33,9% de les fundacions consultades diu que ha mantingut el nivell d'inversions en comparació amb l'any 2019, mentre que un 30,7% considera que va incrementar les inversions durant aquest mateix període.

8.8. Percepció dels impactes de la pandèmia: subvencions

Import de les subvencions públiques. Variacions % l'any 2020

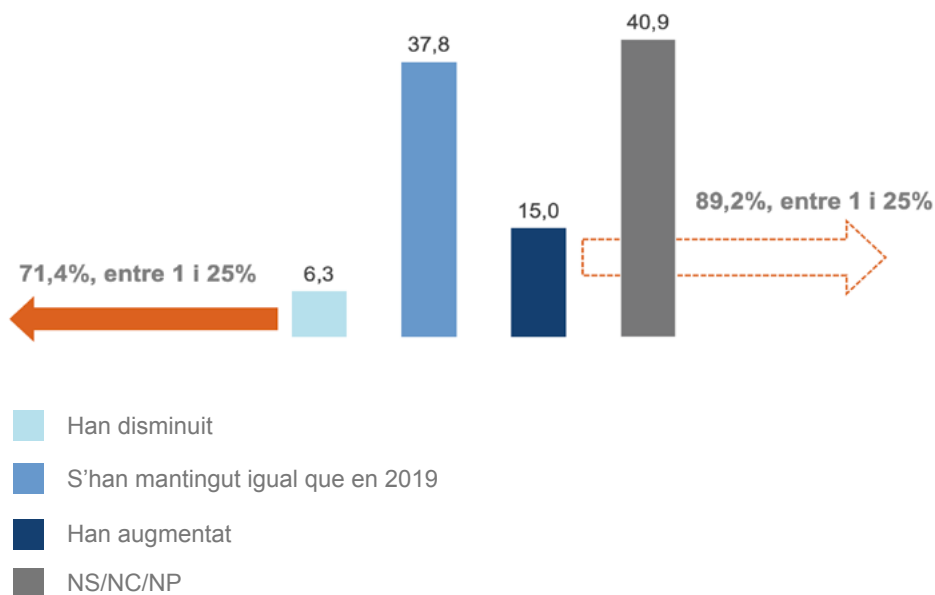
Font: Enquesta de l'Observatori de Fundacions.
N=255 Resultats expressats en %

També les subvencions públiques mostren estabilitat l'any 2020

Quatre de cada deu fundacions socials van declarar el mateix nivell d'ajuts públics que l'any anterior i tres de cada deu han dit que es van incrementar entre 1 i un 25% (per a un 78,6%).

8.9. Percepció dels impactes de la pandèmia: concerts

Import dels concerts públics. Variacions % l'any 2020

Font: Enquesta de l'Observatori de Fundacions.
N=255 Resultats expressats en %

L'estabilitat predomina també entre les fundacions que tenen serveis concertats amb l'administració pública

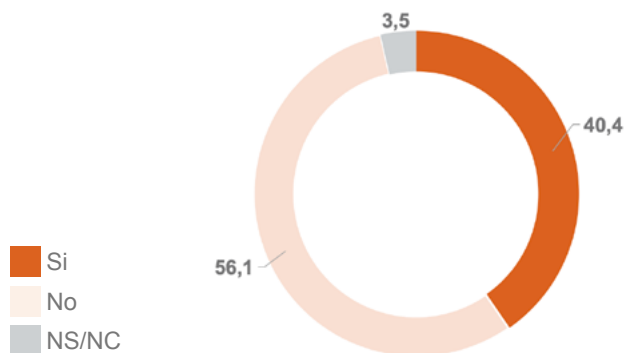
Només un 6,3% de les fundacions consultades diu que ha patit una disminució dels imports dels serveis concertats d'entre un 1 i un 25% (per al 71,4% d'aquestes fundacions).

9. Rendició de comptes i transparència

9.1. Balanç i auditoria

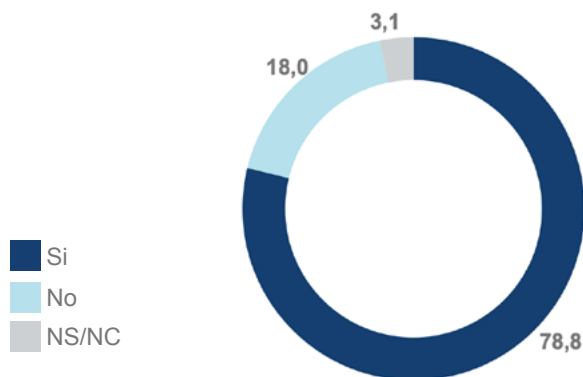
Balanç Social (%)

Resultats expressats en %.

N= 255 fundacions

Auditoria dels comptes (%)

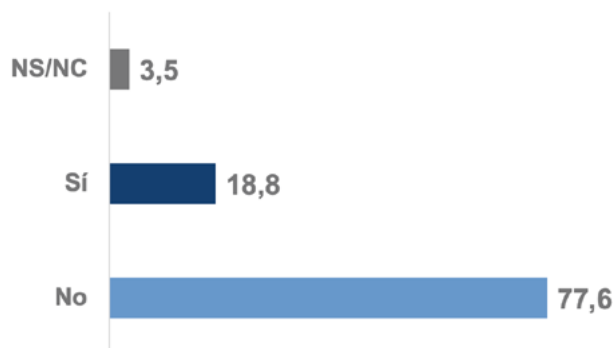
Resultats expressats en %.

Base=255 fundacions

Quatre de cada deu fundacions socials ja han fet un balanç social i vuit de cada deu auditen els seus comptes

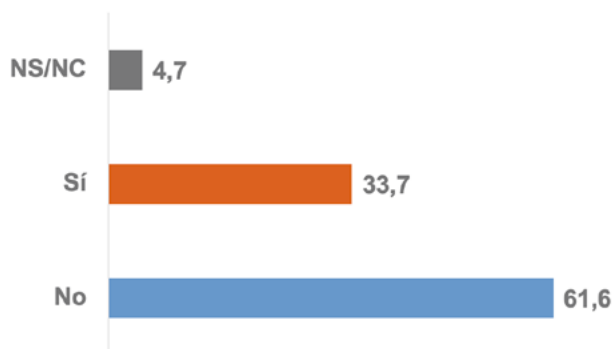
9.2. Informe de govern i Pla de prevenció

Aplicació de l'Informe de govern corporatiu (%)

Resultats expressats en %.
N= 255 fundacions

Aplicació del Pla de prevenció de riscos penals (%)

Resultats expressats en %
Base=255 fundacions

Només el 18,8% de les fundacions socials han fet l'informe de govern corporatiu mentre que el 34% ja té un Pla de prevenció de riscos penals (compliance)

10. Annex

10.1. Metodologia

L'estudi combina diverses fonts primàries i secundàries amb la finalitat de radiografiar de la manera més precisa possible el sector fundacional social i ponderar el seu pes específic dins l'estructura dels serveis socials que hi ha a Catalunya.

En primer lloc, s'han analitzat les dades lliurades per les mateixes fundacions al Protectorat de Fundacions, organisme de control que vetlla pel compliment normatiu del sector fundacional i que s'inscriu dins les dependències de la Direcció General de Dret i Entitats Jurídiques de la Generalitat de Catalunya. Aquestes dades concentren, per una banda, variables de caràcter econòmic i general —tals com el número de treballadors assalariats per any; el número de voluntaris; l'import anual de les inversions i subvencions, o el número de centres al territori. Per una altra banda, amb un caràcter exhaustiu, s'han treballat de manera agregada les dades comptables extretes dels estats financers, balanços i comptes de resultats de les fundacions. Això ens ha permès analitzar no pas una mostra representativa, sinó tot l'univers de fundacions actives socials d'àmbit català. S'ha determinat com a criteri d'activitat de les fundacions el fet d'haver presentat comptes l'any de referència de l'estudi (2018) i s'ha pres la classificació d'àmbits elaborada pel mateix Protectorat en funció d'allò declarat per les fundacions. Dita classificació parteix el conjunt de les fundacions catalanes en quatre àmbits d'actuació: social, cultural, educació i fins científics. Atès que un 21% de les fundacions combina diversos àmbits, aquest registre també detalla les fundacions que diversifiquen les seves actuacions. Prenent com a referència l'any 2018, a Catalunya hi havia 824 fundacions que esmentaven el social com un dels seus àmbits d'actuació.

En segon lloc, hem analitzat de manera exhaustiva el Registre d'Entitats, Serveis i Establiments Socials (RESES) del Departament de Drets Socials de la Generalitat. Aquesta font recopila els diferents tipus de serveis socials desplegats al territori i l'entitat que els ofereix. Dit repositori ens ha facilitat la comprensió del pes de les fundacions com a prestadores de serveis a les persones. Segons hem pogut comprovar, a Catalunya hi ha 2.224 entitats de tot tipus —públiques, privades d'iniciativa mercantil i privades d'iniciativa social— que ofereixen serveis socials a la ciutadania. Les fundacions representen el 38% de les entitats privades d'iniciativa social i el 17% del conjunt d'organitzacions. Al RESES hi ha un total de 388 fundacions que donen 819 serveis i ofereixen més de 30 mil places. També s'han consultat l'informe InfoCET 2020, relatiu als Centres Especials de Treball, i el Registre Administratiu d'Empreses d'Inserció del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de la Generalitat.

En tercer lloc, hem dissenyat una enquesta ad hoc per complementar i enriquir les dades obtingudes dels registres i així fer més dinàmica la informació que presentem. El qüestionari ha estat adreçat a les 824 fundacions socials esmentades i va ser respost per 255 entitats. Contenia preguntes relacionades amb la pluralitat de subàmbits d'actuació dels perfils dels col·lectius atesos per les fundacions socials, sobre les característiques del voluntariat, sobre els processos de rendició de comptes i transparència i, atenent molt especialment el context postpandèmic que emergeix, els possibles efectes derivats de la Covid-19 sobre l'estructura de gestió de les fundacions socials.

Fitxa tècnica de l'enquesta:

UNIVERS: 824 fundacions actives de l'àmbit social inscrites al Registre del Protectorat.

MOSTRA: 255 entrevistes completades.

MÈTODE D'ENQUESTACIÓ: qüestionari autoadministrat per plataforma en línia.

MARGE D'ERROR: +5,1 per al conjunt de la mostra i amb els supòsits del mostreig aleatori simple, nivell de confiança del 95% i màxima indeterminació $P=Q=50\%$.

DATES DEL TREBALL DE CAMP: del 22 de març al 2 de juny de 2021.

10.2. Breu glossari de termes

Entitats privades d'iniciativa social:

Fundacions, associacions, Societat Catalana Cooperativa Limitada (SCCL), entitats religioses, federacions, mútues i empreses d'inserció (SL).

Entitats d'iniciativa pública:

Diverses agències i organismes de l'administració pública: ajuntaments, Generalitat, consorcis, empreses públiques, patronats municipals, hospitals públics, mancomunitat, consells comarcals...

Entitats privades d'iniciativa mercantil:

Empreses amb diverses formes jurídiques: SL, SAU, UTE, SA, SLU...

Serveis socials registrats al RESES:

Es tracta d'una tipologia complexa de serveis catalogats per l'administració pública com a "bàsics" i "especialitzats" i que abasten una pluralitat d'intervencions tals com: distribució d'aliments i menjador, centres de dia, atenció maternoinfantil, serveis d'ajuda en domicili, serveis d'atenció i suport a diversos col·lectius vulnerables, serveis de teleassistència i cures, atenció precoç, transport adaptat, serveis de llars i residències assistides de caràcter temporal i permanent per a diversos col·lectius vulnerables, serveis de club social, d'inserció i preinserció laboral, serveis de teràpia ocupacional, serveis de suport en l'exercici de la capacitat jurídica, serveis de suport a l'autonomia, serveis de pisos amb suport, serveis experimentals, serveis d'orientació, etc.

Centre Especial de Treball:

Els centres especials de treball (CET) són empreses que asseguren un treball remunerat a les persones amb discapacitat i en garanteixen la integració laboral. L'objectiu d'aquests centres és productiu, com el de qualsevol altra empresa, però la seva funció és social.

Empresa d'inserció:

Una empresa d'inserció porta a terme qualsevol activitat econòmica de producció de béns o de prestació de serveis. La seva finalitat primordial és la integració sociolaboral de persones en situació o greu risc d'exclusió social.

Aquest informe ha estat realitzat amb la participació de la comissió de l'àmbit social de la Coordinadora Catalana de Fundacions.

Data edició juny 2021

Amb la col·laboració de:

Amb el suport de:

Coordinadora
Catalana de Fundacions

Coordinadora Catalana de Fundacions

Pau Claris, 167 Pral. 2a B

08037 Barcelona

ccfundacions.cat

info@ccfundacions.cat